

Coalitieakkoord 2026-2030

Vol vertrouwen vooruit!

Partijen:

LOKAAL! Kernachtig Groesbeek D66 Berg en Dal

Groesbeek, 6 mei 2026.

Namens de partijen:

Alex ten Westeneind, Erik Weijers, Jos Verstegen.

Inleiding

De raad en het college van Berg en Dal zijn de afgelopen jaren gegroeid in samenwerking, op inhoud en in de manier waarop we met verschillen omgaan. Die cultuurverandering – minder loopgraven en meer gesprek – is bijzonder waardevol en daar zijn we oprecht trots op.

In tijden waarin politieke verschillen soms keihard benoemd en uitgespeeld worden is het een verademing te horen dat alle partijen van mening zijn dat sprake is van een prima functioneren.

Ideeën en voorstellen van coalitie en oppositie vinden een voedingsbodem en het college straalt een onderling vertrouwen, enthousiasme en daadkracht uit.

Reden om daarop voort te bouwen. Samen met inwoners, bedrijven, organisaties en de eigen medewerkers.

Berg en Dal is een uitgesproken meerkernige gemeente met verschillende identiteiten, zorgen en dynamieken. In ons beleid moeten we daar duidelijk oog voor hebben.

Uitdagingen groot - duidelijke koers nodig

De coalitiepartijen delen de overtuiging dat we staan voor enorme uitdagingen. De aanval op Iran laat zien hoezeer we afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen, de oorlog in Oekraïne blijft voortduren en regeringen verharderen. Dat leidt tot vluchtelingenstromen wereldwijd. Bedrijven als motor van onze economie staan voor grote opgaven. En ook de betaalbaarheid en beschikbaarheid van woningen, zorg en sociale voorzieningen staan onder druk.

De gevolgen zijn lokaal merkbaar en vragen om bestuur met richting én realiteitszin. Dit akkoord zet de koers uit voor de komende bestuursperiode, zonder alles vooraf vast te leggen. We maken keuzes waar nodig en laten ruimte waar dat kan en beter is.

Verder leggen we de focus op de voortzetting van bestaand beleid en stellen nieuw beleid op als gewijzigde omstandigheden en inzichten dit nodig maken. Onze focus ligt echter op uitvoering geven aan onze plannen.

De suggesties en opmerkingen uit de informatiegesprekken hebben we ter harte genomen en enkele in dit akkoord verwerkt.

PROGRAMMA MENS EN SAMENLEVING

Fysieke en mentale gezondheid: niets is belangrijker

Voor ons is gezondheid een belangrijk thema dat in het beleid op diverse plekken terugkomt. Onder andere in de Omgevingsvisie, in het Sociaal Domein en bij Recreatie en Toerisme. Er is volop aandacht voor bewegen, wandelen, fietsen, ontmoeten en het tegengaan van eenzaamheid.

Wij zetten ons in voor behoud en verbetering van de openbare ruimte. De druk op deze ruimte is groot. Dat betekent soms ook dat we keuzes moeten maken over waar wel en waar geen plek voor is. Ons ideaalbeeld is een ruimte, waar mensen elkaar zien, spreken en meer samen dan naast elkaar leven.

Voor de leeftijdsgroep 8-16 jaar zijn er weinig voorzieningen voor bewegen en spelen in de openbare ruimte. Dit is ook een signaal dat door de kinderburgemeesters is afgegeven.

De zorgen over de vaak wetteloze digitale jungle worden steeds groter. Onbeperkt gebruik van telefoons en tablets neemt toe terwijl de nadelen steeds zichtbaarder worden.

Bij gezondheid denken we aan meer beweging, gezondere voeding en het minimaliseren van het gebruik van middelen zoals roken, vaperen, cocaïne, alcohol en lachgas. Dit is met name van belang voor jongvolwassenen, die nog in ontwikkeling zijn en bijzonder vatbaar zijn voor verleidingen. Onderzoeken en statistieken maken de nadelige effecten hiervan steeds duidelijker en dit vraagt onze serieuze aandacht en inzet.

We zetten in op:

- ➔ Verkennen van mogelijkheden om het aanbod voor 8-16 jarigen te vergroten.
- ➔ Bevorderen van een gezonde leefstijl, waaronder bewegen.
- ➔ Hogere prioriteit geven aan gezondheid in ons beleid.

Toegankelijke zorg: laagdrempelig en toereikend

Een landelijk probleem dat we ook in onze gemeente terugzien is de vastlopende zorgketen. Overal is sprake van wachtlijsten. Als zorgaanbieders, Veilig Thuis of de jeugdbescherming zaken niet kunnen oppakken, zien we dat bij ons Sociaal Team terug. Omdat we die inwoners niet los willen of kunnen laten blijft het Sociaal Team langer betrokken. Maar dat leidt vervolgens weer tot wachtlijsten bij de gemeente. Hoewel verklaarbaar is dit niet acceptabel. Daarom is het belangrijk om te investeren in een stevig Sociaal Team. Met meer ruimte voor samenwerking binnen onze eigen organisatie (schuldhulpverlening, inkomen) maar ook met externe partijen (thuiszorg, woningbouwcorporaties). Hiervoor is een andere manier van werken en misschien een financiële injectie nodig.

De jeugdzorg slibt dicht. Er zijn vele oorzaken. Prestatiedruk, hoge geluksnorm en complexe thuissituaties zorgen dat landelijk 1 op de 7 kinderen een vorm van jeugdhulp krijgt. In Berg en Dal is dit 1 op de 10. We vinden dat dit nog beter moet.

Wij zetten in op:

- ➔ Een verschuiving van individueel naar collectief aanbod dat voor iedereen (dus ook zonder indicatie) toegankelijk is.
- ➔ Nog nadrukkelijker uitvoeren van het principe 'één gezin, één plan'.
- ➔ Het wegwerken van de wachtlijsten bij het Sociaal Team. Het college komt met een concreet voorstel.
- ➔ Terugdringen van de vraag naar jeugdzorg naar maximaal 1 op 12 door meer in te zetten op preventie en samenwerking.
- ➔ Een gezondere leefstijl door voorlichting en bewustwording.
- ➔ Een andere aanpak van huiselijk geweld door inzet van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

Onderwijs, jeugd en ontwikkeling: de basis gelegd

Goed onderwijs legt een basis voor kinderen om de uitdagingen in hun jeugdige en latere leven aan te kunnen. De gemeente kan daarbij helpen door samenwerking met scholen en het bieden van deskundige ondersteuning. En door te zorgen voor goede huisvesting in gebouwen met een gezond leefklimaat.

De afgelopen bestuursperiode is bij onderwijs ingezet op formuleren van nieuw beleid en het Integraal Huisvestingsplan (IHP). De komende periode staat in het teken van de uitvoering.

We zetten in op:

- ➔ Blijvende inzet van jeugdconsulenten op scholen.
- ➔ Vermindering van thuiszitters. Dat betekent ofwel begeleiding naar school ofwel begeleiding naar werk.
- ➔ Ondersteuning bij het geven van inclusief onderwijs, waarbij alle kinderen naar een school dichtbij huis kunnen.
- ➔ Omarming van diversiteit en een gelijke behandeling in de kinderopvang.
- ➔ Uitvoering van het IHP. De school Op de Horst wordt deze bestuursperiode opgeleverd, extra leslokalen voor het Montessori College worden gebouwd en voor de Maartensschool wordt het Programma van Eisen vastgesteld.

Cultuur en erfgoed: kostbaar en belangrijk

Cultuur en erfgoed zijn van grote waarde voor de identiteit, leefbaarheid en verbondenheid in onze gemeente. Daarom zorgen wij voor samenhang, toegankelijkheid en ondersteuning van culturele initiatieven, voorzieningen en tradities in alle kernen.

Bij cultuur denken we bijvoorbeeld aan de musea, de verenigingen, volksfeesten, dialecten, tradities en kunst. Voor de meeste onderdelen is duidelijk beleid geformuleerd.

Bij erfgoed denken we onder andere aan monumenten, heemkunde en archeologie. Deze aspecten zijn in bestaand beleid goed geborgd.

We zetten in op:

- ➔ Financiële ondersteuning van Orientalis in de komende vier jaar voor het in de markt zetten van het museum. Hieraan verbinden we de eis dat er halverwege een evaluatiemoment wordt ingebouwd waarbij de richting en bereikte resultaten getoetst worden.
- ➔ Voortzetten van de bestaande ondersteuning van het Vrijheidsmuseum, dat voor een periode van vier jaar geld krijgt om meer Duitse bezoekers aan te trekken. We houden er voorts rekening mee dat we beide musea financieel moeten ondersteunen in de periode daarna.
- ➔ Ondersteuning van de musea in een lobby naar cofinanciering door provincie en rijk.

PROGRAMMA LEEFOMGEVING, DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT

Wonen: ontzettend belangrijk

De woningnood raakt velen van ons en vooral jonge inwoners en starters. Dat doet pijn. De afgelopen jaren zijn veel woningen gebouwd en bouwplannen ontwikkeld. Toch blijft de behoefte groot en zijn de effecten van de bouw van woningen voor ouderen waardoor grotere woningen vrij komen (de zogenoemde verhuistrein) voor de eigen inwoners gering.

Wij denken dat het haalbaar is om in de komende periode tenminste 500 woningen te bouwen. Woningen, verdeeld over de gemeente, die bij voorkeur voldoen aan hedendaagse criteria als netbewust, circulair en aardgasloos. In alle gevallen betrekken we omwonenden vroegtijdig bij de ontwikkelingen zodat hun ideeën meegewogen kunnen worden in de plannen.

Voor woningbouw, verduurzaming en economische ontwikkeling is een omvangrijke energie-infrastructuur noodzakelijk. Die is er onvoldoende.

Een van de belangrijke oorzaken van het hedendaagse woningtekort is ook de woonverdunding -minder mensen in een volwaardige woning- wat we ook terugzien bij de Roodvoor-Rood regeling. Nu leidt toepassing van deze regeling tot enkele grote woningen maar draagt nauwelijks bij aan de oplossing van de woningnood.

We zetten in op:

- ➔ Bouwen voor jongeren, starters en eenverdieners.

- ➔ Stimuleren van de doorstroming door passende woningen voor ouderen te bouwen.
- ➔ Voldoende sociale huur, middenhuur en betaalbare koop.
- ➔ Minimaal 50% toewijzing aan inwoners uit de eigen gemeente, zowel bij nieuwbouw als bij de bestaande sociale huurvoorraad, in lijn met afspraken met de woningcorporaties;
- ➔ Aanpak van de netcongestie door aan Liander medewerking te verlenen:
 - Voor de bouw van een elektrisch onderstation op een geschikte locatie in de omgeving van de Cranenburgsestraat.
 - Door ruimte te reserveren voor een tweede elektrisch onderstation in Millingen aan de Rijn.
- ➔ Het meegeven van duidelijke kaders bij de ontwikkeling van nieuwe woningbouwplannen. Bijvoorbeeld voor de Lubertsche Akkers en Millingen West.
- ➔ Extra voorlichting over de mogelijkheden van woningsplitsing van grote woningen.
- ➔ Evaluatie van de 'Rood voor Rood'-regeling.
- ➔ Uitvoering van de motie Skaeve huuskes. Dit draagt bij aan het verminderen van overlast in reguliere woonbuurten.

Asiel en opvang: verantwoordelijkheid en zorgvuldigheid

De coalitie wil voldoen aan de gemeentelijke taak voor de opvang van vluchtelingen en statushouders. Dat betekent dat we de Spreidingswet respecteren. Concreet houdt dit in dat we in deze periode een definitieve locatie willen vinden voor de opvang van 64 vluchtelingen (stand 1 mei 2026). Nu wonen deze mensen tijdelijk in Ooij, maar een permanente locatie is nodig.

Voor de huisvesting van statushouders voldoen wij op dit moment aan onze taakstelling en dat willen we blijven doen.

Voor zowel asielzoekers als statushouders streven we naar een evenwichtige spreiding over de gemeente. Tot slot is het goed deze problematiek breed aan te pakken en te zorgen voor een goede regionale afstemming.

Wat doen we:

- ➔ Berg en Dal neemt haar verantwoordelijkheid voor opvang en kijkt daarbij naar geschikte tijdelijke dan wel permanente locaties en de passende inrichting daarvan.
- ➔ Spreiding, leefbaarheid en betrokkenheid van omwonenden zijn belangrijk en moeten in de aanpak tot uiting komen. En het moet uitvoerbaar zijn voor zowel COA als gemeente.

Landschap en leefomgeving: beschermen wat ons onderscheidt

De klimaatverandering heeft grote impact op de natuur en onze leefomgeving. Het landschap van Berg en Dal is een kernkwaliteit en vergroot ons woongenot en de mogelijkheden tot recreatie en vrijetijdsbesteding. Er is ons veel aan gelegen om deze kwaliteiten te behouden en zo mogelijk te versterken. De stuwwal behoeft blijvende bescherming en bij ruimtelijke ontwikkelingen dient oog te zijn voor verantwoorde gevolgen voor bodem, water, natuur en landschap.

We hebben het Schone Lucht Akkoord ondertekend en willen hier de komende jaren verdere stappen in gaan zetten. Naast de zaken die we nu al doen willen we meer werk maken van voorlichting rondom het thema gezonde lucht. Te veel mensen ervaren hinder en gezondheidsproblemen van de stook in houtkachels.

De aanpak zoals deze in het Voorbeeldgebied Ooijpolder is gevolgd door de aanleg van sloten, poelen en hagen, het bevorderen van biodiversiteit en multifunctionele landbouw willen wij ook in andere delen van de gemeente gaan toepassen. Daarbij willen wij er voor zorgen dat de aandacht niet alleen uitgaat naar plekken met hoogwaardige natuur, maar juist dat er aandacht is voor verbetering van de natuurkwaliteit in gebieden met een uitgesproken agrarisch karakter en aan de dorpsranden.

Door de bouw van veel extra woningen in het Rijk van Nijmegen zal de populariteit van ons unieke landschap alleen maar verder toenemen. Om de leefbaarheid en de rust te behouden moet dit wel in goede banen worden geleid. De opstelling van meerdere Dorps- en Gebiedsprogramma's is gepland. De eerste is de Stuwwal-Noord, waaronder de kernen Heilig Landstichting, Berg en Dal, Ubbergen en Beek. Hierin wordt het terrein Dekkerswald meegenomen. En ook voor de Ooijpolder en Groesbeek en omgeving zijn programma's gepland.

Wij zetten in op:

- ➔ Het opstellen van een gebiedsuitwerking van de Erlecomse Waard samen met de inwoners. Daarbij betrekken we de ontwikkeling van de Kleverbergh, de ontzanding, waarover besluitvorming heeft plaatsgevonden, en de oude steenfabrieksterreinen.
- ➔ Verder onderzoeken van de haalbaarheid van invoering van de Stookwijzer in de APV.
- ➔ Samen met de regio geld vrij maken voor ontwikkeling van de Groene Mantel rondom Nijmegen en voor onderhoud van natuur en landschap.
- ➔ Actualisatie van het Landschapsontwikkelingsplan (LOP).

Dorpshuizen: onmisbare ontmoetingspunten in alle kernen

Wij zien dorpshuizen als basisvoorziening voor activiteit en ontmoeting in ieder dorp. Om deze te behouden zijn maatregelen nodig. Beheer, onderhoud en exploitatie is nu vaak de verantwoordelijkheid van een beheersstichting waarvan de bestuursleden vrijwilligers zijn. Deze brede verantwoordelijkheid om naast de exploitatie het onderhoud, verbouwingen en verduurzaming te organiseren wordt in de praktijk steeds lastiger waar te maken. Het risico op afhaken van bestuursleden en verval van dorpshuizen is groot. We zien een noodzaak om het beheer van dorpshuizen anders aan te pakken, waardoor de leden van het stichtingsbestuur zich weer volledig kunnen focussen op het organiseren van activiteiten (programmering) en exploitatie.

- ➔ We onderzoeken de beste manier om een goed en bestendig beheer en onderhoud van dorpshuizen te garanderen.

Mallemolen: cultureel ontmoetingspunt in Groesbeek

We wijzigen de plannen voor de Mallemolen. De uitbreiding van het Montessori College vindt plaats in de eigen school. Maddogs en fanfare Wilhelmina blijven op de huidige locatie. Voor De Mallemolen steken we in op maatregelen om gebruik van het gebouw als culturele ontmoetingsplaats in de kern Groesbeek voor lange tijd mogelijk te maken.

We gaan:

- ➔ Een nieuw voorstel maken voor de toekomst van de Mallemolen met maatregelen en financiële gevolgen.
- ➔ Medewerking verlenen aan de plannen van het Montessori College.

Sportparken: basis voor buitensport

Wij zijn voorstander van de samenwerking tussen sportverenigingen. Dat vergroot de levensvatbaarheid en betaalbaarheid van voorzieningen en verenigingen. Om deze reden komen plannen voor samenwerking en/of fusie in aanmerking voor subsidie.

Padel is een steeds grotere sport naast tennis aan het worden. Geluidsnormen en de mate waarin verenigingen de aanleg van padelbanen kunnen financieren zijn de grootste belemmeringen om tot meer banen te komen.

- ➔ We juichen nieuwe sportinitiatieven toe en gaan de aanleg van padelbanen door tennisverenigingen opnemen in de subsidieverordening.

Sporthal Ooij: een aanwinst in de polder

Voor een nieuwe sporthal in de Ooij is geld gereserveerd en een locatie gekozen. Groen licht dus om door te gaan. Belangrijk aspect is wel de bezettingsgraad en daarmee de exploitatie van de sporthal.

- We zetten in op verhoging van de bezettingsgraad, bijvoorbeeld door actief verenigingen in de omgeving te benaderen.

Zwembad Groesbeek: voorziening met maatschappelijke én toeristische waarde

Een overdekt zwembad levert een belangrijke bijdrage aan veiligheid (zwemvaardigheid), gezondheid, onderwijs, sport en recreatie. Aan de andere kant is een zwembad een voorziening met hoge exploitatiekosten. Dat pleit voor een zwembad dat intensief gebruikt wordt en bij voorkeur in combinatie met toeristische voorzieningen.

Ideaal is een aantrekkelijk zwembad met een efficiënt energiegebruik, exploitabel en op een locatie die goed bereikbaar is.

- Wij zetten in op het realiseren van een zwembad in Groesbeek in een zogenaamde PPS-constructie (een publiek private samenwerking). Dat is momenteel onze voorkeursvariant. Voor het geval vast komt te staan dat dit niet mogelijk is, is een gewoon zwembad denkbaar. Onderdeel van voorstellen hierover is een onderzoek naar de daadwerkelijke behoefte en de exploitatie.

Sint Cecilia: daar zit muziek in

De huidige accommodatie van fanfare Sint Cecilia in Millingen aan de Rijn voldoet bouwkundig niet meer. Er is een locatie voor nieuwbouw gekozen en er is een bedrag gereserveerd in het MeerjarenInvesteringsProgramma (MIP).

- We gaan een stedenbouwkundig kader opstellen, daarover met omwonenden in gesprek en komen met de uitwerking naar de raad.

Mobiliteit: veiligheid voor iedereen

Inwoners hebben als weggebruikers dagelijks te maken met mobiliteit voor Woon-werk-verkeer, boodschappen en recreatie. De gemeente speelt een belangrijke rol bij het creëren van de veilige randvoorwaarden. Die rol willen we ook graag op ons nemen.

Zo blijven we in overleg met de provincie over de veiligheid en filevorming op provinciale wegen zoals de N325 en over omvorming van de Steenheuvelsestraat in Leuth tot een 30 kilometerweg. Om dit laatste mogelijk te maken koppelen wij hieraan een mogelijke verplaatsing van de brandweerkazerne Beek naar achter de rotonde Sint Hubertusweg – Thornsestraat. Hierdoor kunnen de aanrijtijden in de polder en in Beek en Ubbergen worden teruggebracht en ontstaat de mogelijkheid voor een kleinschalige woningbouwlocatie in Beek. De vervroegde afschrijving en voorfinancieringskosten komen voor rekening van de gemeente, maar we achten de slagingskans groot gezien de win-winsituatie die we hiermee creëren.

We hebben helaas te maken met een grote schaarste aan verkeerskundigen op de arbeidsmarkt en daarom ook in onze eigen organisatie. Dit beïnvloedt het tempo waarin we op het thema Mobiliteit stappen kunnen zetten.

Het is niet waarschijnlijk dat de spoorlijn Nijmegen – Kleve de komende periode wordt gereactiveerd. Mochten er hierin tijdens de komende bestuursperiode toch serieuze stappen door andere overheden worden gezet, dan geldt voor ons dat dit direct of indirect niet mag leiden tot aantasting van het openbaar busvervoer in de gemeente en niet tot een overlast gevende doorsnijding van de kern Groesbeek.

Wij zetten in op:

- ➔ Onderzoek naar de mogelijkheden om overlast van motoren te beperken.
- ➔ Het in beeld brengen van de haalbaarheid van verplaatsing van de brandweerkazerne Beek
- ➔ Betere afstelling van het stoplicht op het Traianusplein, waardoor files in de richting van Nijmegen verminderen. We gaan hierover in overleg met de gemeente Nijmegen.
- ➔ Vergroting van de verkeersveiligheid van vooral fietsers en voetgangers in het centrum van Groesbeek. We komen met een voorstel waarbij we tevens kijken naar de parkeerbehoefte.
- ➔ Verlaging van de maximumsnelheid op de Oude Kleefsebaan en Van Randwijckweg en we onderzoeken de haalbaarheid van de aanleg van een rotonde waar deze wegen samen komen.
- ➔ Betere ontsluiting van de polder voor inwoners, toeristen en recreanten. Daarvoor brengen we in ieder geval de haalbaarheid in beeld van een fiets- en/of autobrug over de rivier.

Duurzaamheid: ambitieus en haalbaar

De gemeente Berg en Dal heeft de ambitie om in 2030 55% minder CO₂ uit te stoten dan in 1990. In 2050, en indien mogelijk in 2040, willen we klimaatneutraal zijn. Dat is een grote opgave met veel onzekerheden. De energievoorziening verandert snel en ontwikkelingen op landelijke schaal, zoals wind op zee, spelen daarin een belangrijke rol. We willen een bijdrage leveren die past bij onze gemeente en binnen het grotere landelijke energiesysteem. Wij kiezen voor een aanpak die ambitieus én haalbaar is.

Energie besparen is altijd de eerste stap. Energie die je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken. We blijven daarom inzetten op adviseren en helpen van onze inwoners. Dat doen we via de Woonwijzer, energiecoaches en het project Energiefixers. Samen met de woningcorporaties helpen we mensen om hun energierekening te verlagen en energiearmoede tegen te gaan.

Netcongestie is een belemmerende factor in de energietransitie. Tot 2032, en mogelijk nog langer, kunnen nieuwe grote zon- en windparken niet worden aangesloten op het elektriciteitsnet. We richten ons de komende jaren op wat mogelijk en uitvoerbaar is.

Om te verduurzamen en tegelijkertijd het stroomnet te ontlasten is het steeds belangrijker om elektriciteit op te slaan en te gebruiken waar het opgewekt wordt. Dat is ook

wenselijk, omdat zo de lasten en de lusten zoveel mogelijk terecht komen bij onze eigen inwoners. In de komende vier jaar werken we toe naar een slim, schoon en lokaal energiesysteem, waarin vraag en aanbod dicht bij elkaar komen.

Daarnaast willen wij met overtuiging inzetten op het operationeel krijgen van een gemeentelijk energiebedrijf en de transitie naar gasloos. Hoe langer dit wordt uitgesteld, hoe kleiner het draagvlak wordt voor gezamenlijke en collectieve oplossingen. We onderzoeken verschillende manieren om woningen en gebouwen te verwarmen, zoals groen gas en aquathermie. Niet alles hoeft elektrisch te zijn.

We zetten in op:

- ➔ Verder beperken van het energieverbruik.
- ➔ Toepassing van de Gelderse Zonneladder, waarbij Zonne-energie op bestaande daken prioriteit heeft.
- ➔ Ondersteuning van initiatieven, zoals:
 - Lokale energiehubs met kleine windmolens en buurtbatterijen
 - Nieuwe innovatieve ideeën en proefprojecten
 - Energiegemeenschappen
- ➔ Aanpak van energiearmoede.
- ➔ Realisatie van een gemeentelijk Energiebedrijf.
- ➔ Een evaluatie en aanpassing van het Actieplan Duurzaamheid, inclusief een gemeentelijk warmteprogramma. Een plan dat aan de raad wordt voorgelegd.

PROGRAMMA ECONOMIE, WERK EN INKOMEN

Economie: de motor van de samenleving

Het belang van het bedrijfsleven als motor van onze economie en onze welvaart wordt te vaak onderschat. Maar voor werkgelegenheid is een innovatief bedrijfsleven onontbeerlijk.

Naar de uitvoering van de energiebesparingsplicht van bedrijven is door de gecombineerde rekenkamers van gemeenten in het Rijk van Nijmegen onderzoek gedaan. Graag willen wij bedrijven en het parkmanagement hierbij de helpende hand toesteken.

Laatste punt onder dit programma is het bevorderen van een kringlooeconomie of circulaire economie. Daarmee wordt uitputting van grondstoffen voorkomen door hergebruik van bestaande materialen en producten.

Wij zetten in op:

- ➔ Een uitvoeringsprogramma per economisch cluster (retail en centrummanagement, supermarkten, bedrijventerreinen en horeca).

- ➔ Bevorderen van samenwerking tussen ondernemers waardoor niet iedereen zelf het wiel hoeft uit te vinden.
- ➔ Ondersteuning bij het wegnemen van praktische problemen bij duurzaam ondernemen.
- ➔ Aantrekken van passende bedrijvigheid. Onze voorkeur hebben bedrijven met een lokale schaal en binding.
- ➔ Kortere voedselketens, samen met de gemeente Nijmegen en de Groene Metro-poolregio. Leveringszekerheid is momenteel één van de belemmerende factoren. Ontwikkeling van een lokaal distributienetwerk is wenselijk.
- ➔ Circulair en toekomstbestendig ondernemen (waaronder bij woningbouw) bevorderen bij onze bedrijven, mede vanuit onze rol als opdrachtgever.

Toerisme en recreatie: belangrijk en gastvrij

Toerisme en recreatie zijn, samen met de gezondheidszorg, belangrijke pijlers voor de werkgelegenheid in Berg en Dal en bieden nog volop ontwikkelkansen. We versterken onze voorzieningen, zoals de musea, en vergroten zo de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor toeristen en recreanten. Dit doen we met oog voor kwaliteit: kleinschalig, gespreid en in balans met natuur, landschap en leefbaarheid van onze dorpen.

- ➔ We stellen een Uitvoeringsagenda recreatie en toerisme op.

Vitale vakantieparken: een belangrijke aanvulling van toeristisch verblijven

In Berg en Dal hebben we zes vakantieparken. Uit inventarisatie is gebleken dat een groot deel van de vakantiewoningen en -verblijven in strijd met de bestemming gebruikt wordt. We zien ook dat er grote verschillen zijn in de aard, omvang en problematiek van de parken. Het college is aan de slag gegaan met het opstellen van een voorstel om deze problemen aan te pakken.

In de raads werkgroep XL is in april 2026 de laatste stand van zaken besproken. Het landelijke coalitieakkoord 'Aan de slag' en 'De Mona Keijzer-regeling' zijn toen ook ter sprake gekomen. Er is veel onduidelijkheid over de impact van deze ontwikkelingen voor de aanpak van de parken.

De belangen voor eigenaren, bewoners en gemeente zijn verschillend. En het gaat in de discussie over erg veel geld.

- ➔ We komen met een nieuw raadsvoorstel met daarin aangegeven de gevolgen van de recente landelijke ontwikkelingen. Tevens gaan we in dit voorstel in op de kosten van een aanpak, communicatie, fasering en de noodzakelijke voor- en nazorg.

PROGRAMMA BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

Inwonerparticipatie: helder, consistent en betrouwbaar

Participatie van en door inwoners is essentieel voor goed besturen. Participatie versterkt kwaliteit van besluiten en vertrouwen tussen gemeente en samenleving.

Er is een helder en juridisch robuust participatiekader. We hebben voldoende deskundige medewerkers op dit terrein en waar nodig kan ook een beroep gedaan worden op externe deskundigheid. Het is echter niet mogelijk om voor elke situatie een passende leidraad te ontwikkelen. Maatwerk is nodig en dan nog is succes niet gegarandeerd.

We gaan:

- ➔ Plannen door participatie nog beter voor het voetlicht brengen waarbij inwoners vooraf weten wanneer participatie plaatsvindt, wat de invloed is en welke kaders vaststaan.
- ➔ De participatienota evalueren en bespreken met de raad.
- ➔ Het fenomeen dorpsagenda's in alle dorpen verder uitwerken en de spelregels hiervoor verduidelijken.

Dienstverlening en digitalisering: kansen benutten, mens centraal

Aan het onlangs gehouden klanttevredenheidsonderzoek is door bijna 3000 inwoners en andere betrokkenen deelgenomen. Het onderzoek heeft opgeleverd dat de dienstverlening in de basis goed wordt gewaardeerd, maar dat er ook specifieke verbeterpunten uit naar voren zijn gekomen.

Wij vinden het versimpelen van procedures en aanvragen voor inwoners en bedrijven erg belangrijk. Te veel mensen haken af omdat aanvragen en digitale processen te ingewikkeld zijn. Daarom hebben we afgesproken dat ieder lid van het college elk jaar tenminste één procedure waar hij / zij voor verantwoordelijk is, versimpelt.

De dienstverlening van de Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM) is de afgelopen jaren behoorlijk verbeterd. Toch denken wij dat verdere verbeteringen mogelijk zijn. Met name door de afstand te verkleinen, procedures eenvoudiger te maken en te kijken naar de eisen die de VRGZ (Veiligheidsregio) stelt aan vergunningen voor evenementen.

De opkomst van AI (Artificial Intelligence) brengt kansen maar zeker ook risico's met zich mee. Hiervoor hebben we de komende periode extra aandacht.

We gaan:

- ➔ Werk maken van de verbeterpunten uit het klanttevredenheidsonderzoek.
- ➔ Voor bouwen en wonen streven we naar een parttime fysiek loket in Groesbeek om inwoners op weg te helpen bij procedures.

- ➔ Voor een vereenvoudiging van regelgeving of van werkwijzen waardoor inwoners en organisatoren van evenementen gemakkelijker krijgen wat ze willen.
- ➔ Voor digitalisering die het leven van inwoners makkelijker maakt, niet ingewikkelder.

Personeel: een onmisbare schakel

De arbeidsmarkt is schaars op vele terreinen. We noemden al verkeer, maar ook op andere terreinen is sprake van forse schaarste. We hebben bijvoorbeeld te weinig projectleiders in dienst. Een deel van de oplossing zien wij in het delen van personeel met andere gemeenten, intensivering van bestaande regionale samenwerking of het aangaan van nieuwe samenwerkingen.

Speerpunt is behoud van goede medewerkers. Dit lukt vooral als sprake is van een prettige werkomgeving met een passende betaling en waardering. Medewerkers spreken van een goede sfeer en een uitgesproken positieve waardering. Winst is te behalen in de huisvesting door uitvoering van de verbouwingsplannen van het gemeentehuis. Het gebouw is verouderd en biedt onvoldoende plaats voor nieuwe manieren van werken. Hiermee dreigen we een achterstand op te lopen ten opzichte van andere werkgevers.

Wij gaan:

- ➔ De huisvesting voor onze medewerkers verbeteren.
- ➔ De samenwerking zoeken met andere gemeenten bij het delen of aantrekken van personeel.

Financiën: altijd op orde en meerjarig inzichtelijk

De gemeentelijke begroting omvat inmiddels bijna 125 miljoen op jaarbasis. Een enorm bedrag. Om een goed financieel beleid te voeren is een adequaat inzicht in het meerjarenperspectief noodzakelijk. Onhandig is dat er eigenlijk te veel onzekerheid is over de uitkeringen uit het Gemeentefonds in de komende jaren.

Tegelijkertijd streven wij een hoog ambitieniveau na als het gaat om voorzieningen voor wonen, zorg, sport, cultuur en leefbaarheid in alle kernen. Dat vraagt om blijvende investeringen. Deze keuzes hebben invloed op de financiële ruimte van de gemeente en kunnen, binnen verantwoorde grenzen, gevolgen hebben voor de ontwikkeling van de onroerendezaakbelasting (OZB).

Gelukkig hebben we een reserve opgebouwd ter grootte van ongeveer 11 miljoen euro, waarmee we mogelijke tekorten tijdelijk kunnen opvangen. Dit geeft ons de tijd om met elkaar goede afspraken te maken over keuzes voor de (middel)lange termijn die noodzakelijk zijn om ook in de toekomst financieel gezond te blijven.

We blijven:

- ➔ Kritisch kijken naar onze uitgaven, maar een diepgaande bezuinigingsdiscussie achten wij op dit moment niet nodig omdat het tot veel overleg en vaak onnodige onrust leidt.
- ➔ Voor de OZB een indexmatige verhoging als uitgangspunt hanteren. Denkbaar is een stapsgewijze verhoging tot maximaal het gemiddelde niveau van referentie-gemeenten om het gewenste voorzieningenniveau en de leefbaarheid te behouden en/of te versterken.

Berg en Dal in de regio: zichtbaar en overtuigend

Wij zien het toenemende belang van regionale samenwerking voor de realisering van onze wensen en voor de uitvoering van onze wettelijke taken. Veel vraagstukken waarmee we geconfronteerd worden kunnen alleen regionaal effectief worden aangepakt, denk bijvoorbeeld aan mobiliteit, de opwek en distributie van duurzame energie en de jeugdzorg. Daarnaast zijn we zonder regionale samenwerking niet meer in staat om bepaalde taken met voldoende kwaliteit en tegen redelijke kosten uit te voeren.

We gaan:

- ➔ Een actievare rol spelen door onze bestuurlijke zichtbaarheid in de regio en over de grens verder te versterken. De uitbreiding van het college biedt hiervoor ruimte.
- ➔ Onderzoeken of we de bestaande samenwerking met de gemeenten Heumen en Mook en Middelaar verder uit kunnen bouwen. We voorkomen hiermee dubbel werk en samen staan we ook nog eens sterker in de regio.

Het college: één voor allen, allen voor één

Met dit coalitieakkoord kiezen wij voor een koers die voortborduurde op de afgelopen jaren, evenwichtig en toekomstgericht is. We combineren ambitie met uitvoerbaarheid en laten ruimte voor raad, inwoners en maatschappelijke partners om samen de gemeente verder te brengen.

We gaan dit doen met vijf wethouders en onze burgemeester Mark Slinkman.